

C6200–Biochemické metody

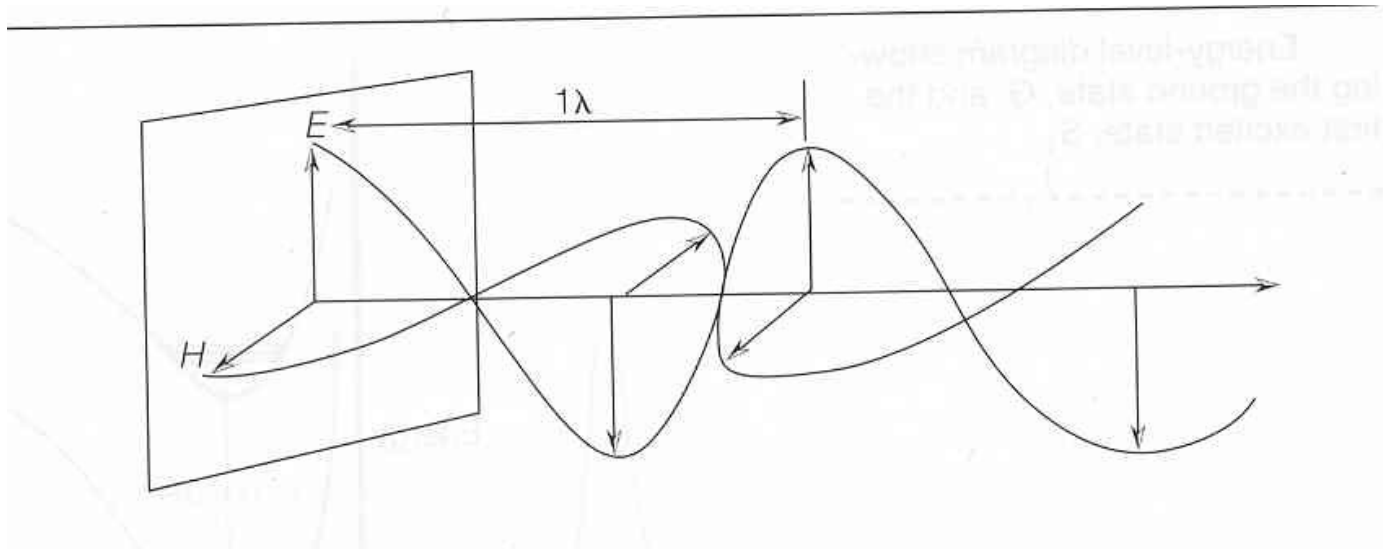
10C1_CHIROPTICKÉ METODY

Petr Zbořil

Chiroptické metody

- Anizotropní prostředí
- Chirální (prochirální) centra
- Odlišné chování k různě orientovaným fotonům
- Metody využívají oddělených paprsků majících chirální charakter

Chiroptické metody - disperzní

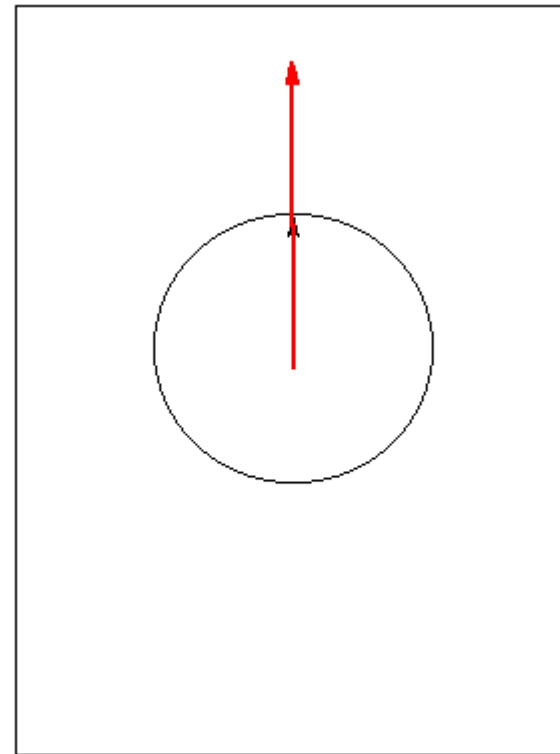
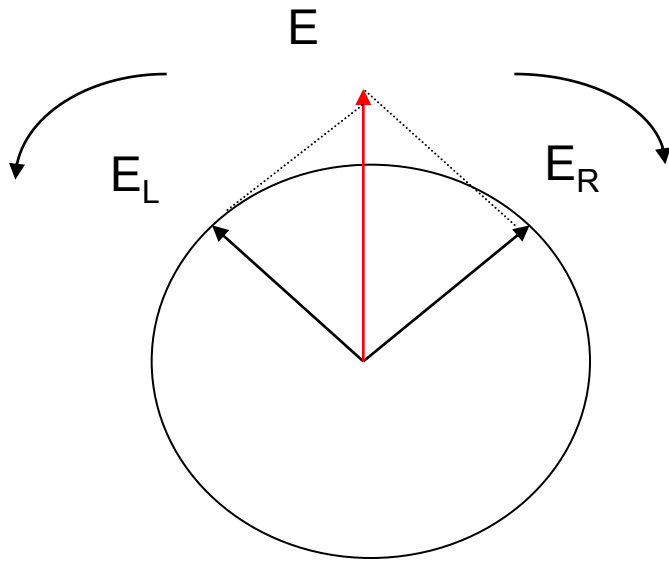
Popis fotonu – šipkou směr šíření

E - vektor elektrického pole

H – vektor magnetického pole

Skládání vektorů L a R

Výsledný vektor jako součet L a R složek

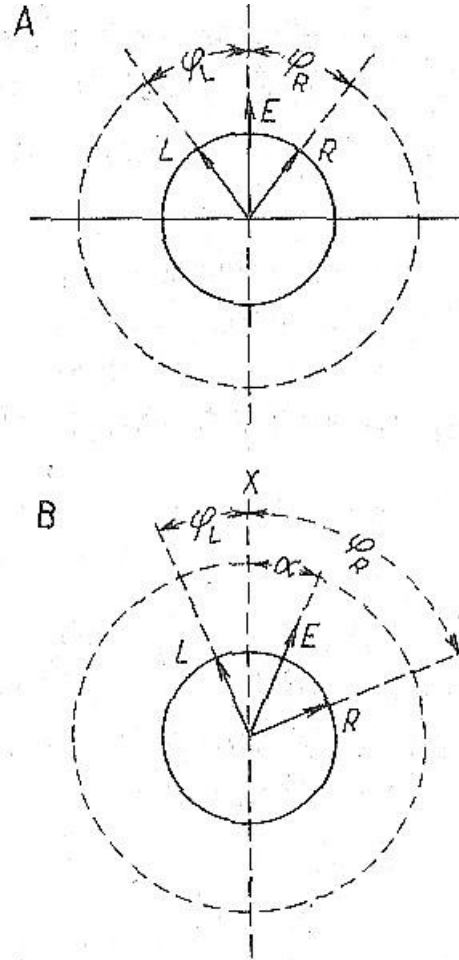

Skládání vektorů L a R

Nedochází k absorpci
event. je stejná pro L a R

Stejná nebo rozdílná rychlost
pro L a R
- prostředí izo- nebo anizotropní

$\alpha = \varphi_R - \varphi_L = (n_L - n_R) \pi / \lambda$
zde L pomalejší

Chiroptické metody - disperzní

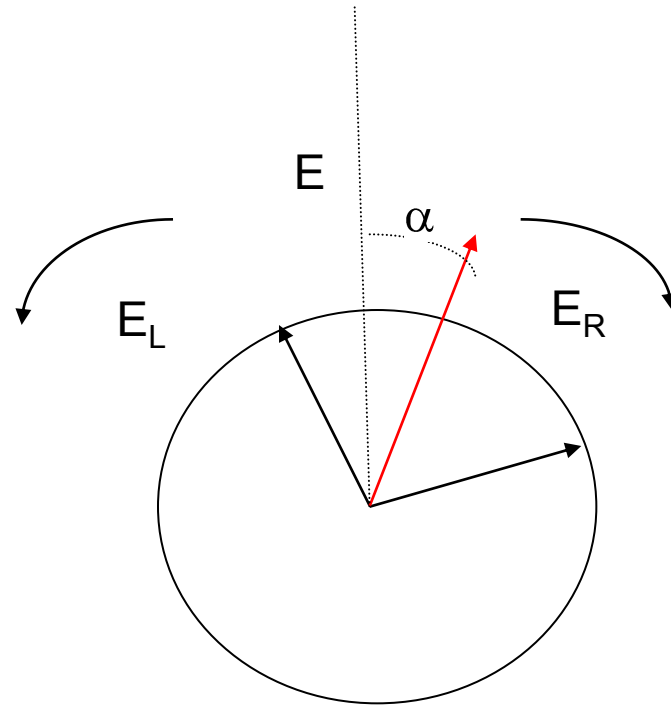
Opticky aktivní látka:

Rozdílný refraktivní index (n) pro E_R , E_L

Každá ze složek se pohybuje různou rychlostí

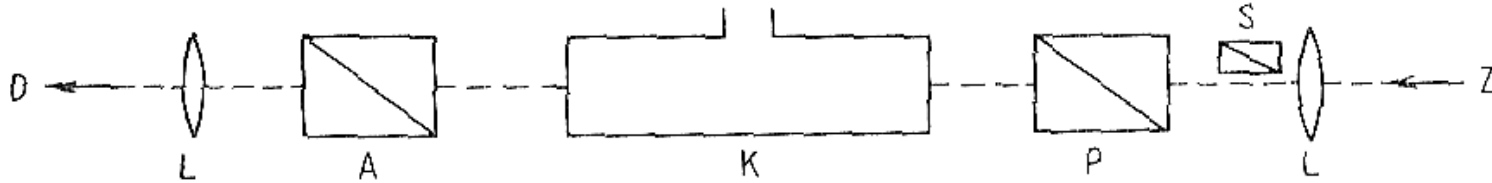
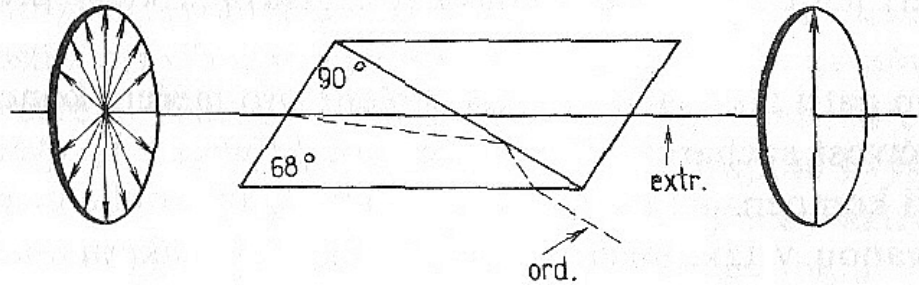
$$\alpha = \varphi_R - \varphi_L$$

$$\alpha = (n_L - n_R)\pi/\lambda$$

Polarimetry

Polarizace světla = výběr stejně orientovaných fotonů
Hranoly, filtry

Schema polarimetru: Z-zdroj, L – spojka, kolimátor, P a A – polarizační hranoly (filtry), K – kyveta se vzorkem

Jednoduchá měření, koncentrace sacharidů ap.

Bílé světlo u jednoduchých, monochromátory ev. monochromatický zdroj (Na-výbojka).

Elektrická kompensace – polarizační filtry, křemenné klíny.

Polarimetrie

Měrná otáčivost $[\alpha]_{\lambda}^t = 100 \alpha / c l$

c v %, l v dm, tabeluje se pro různá rozpouštědla

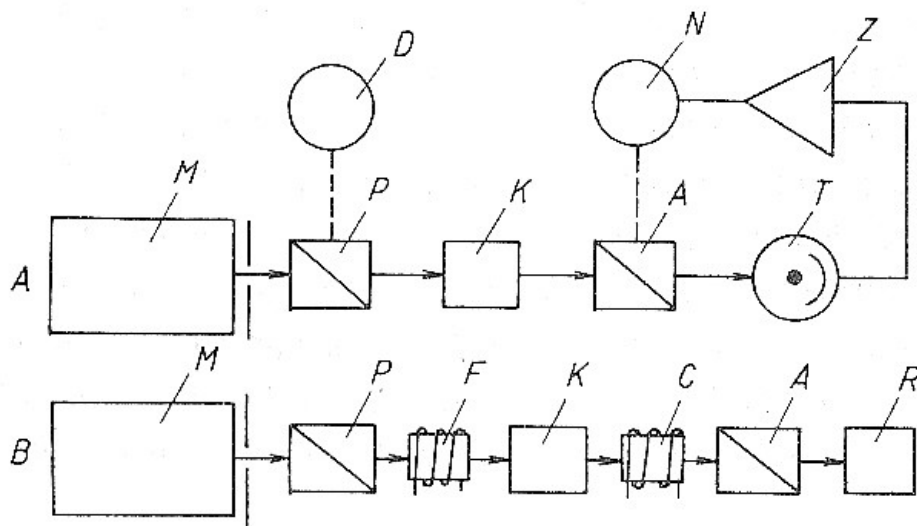
Molární otáčivost $[\Phi]_{\lambda}^t = [\alpha]_{\lambda}^t \cdot M_r / 100$

Měření koncentrace, změn otáčivosti (mutarotace)

Optická rotační disperze - ORD

$$\text{Otáčivost} = f(\lambda)$$

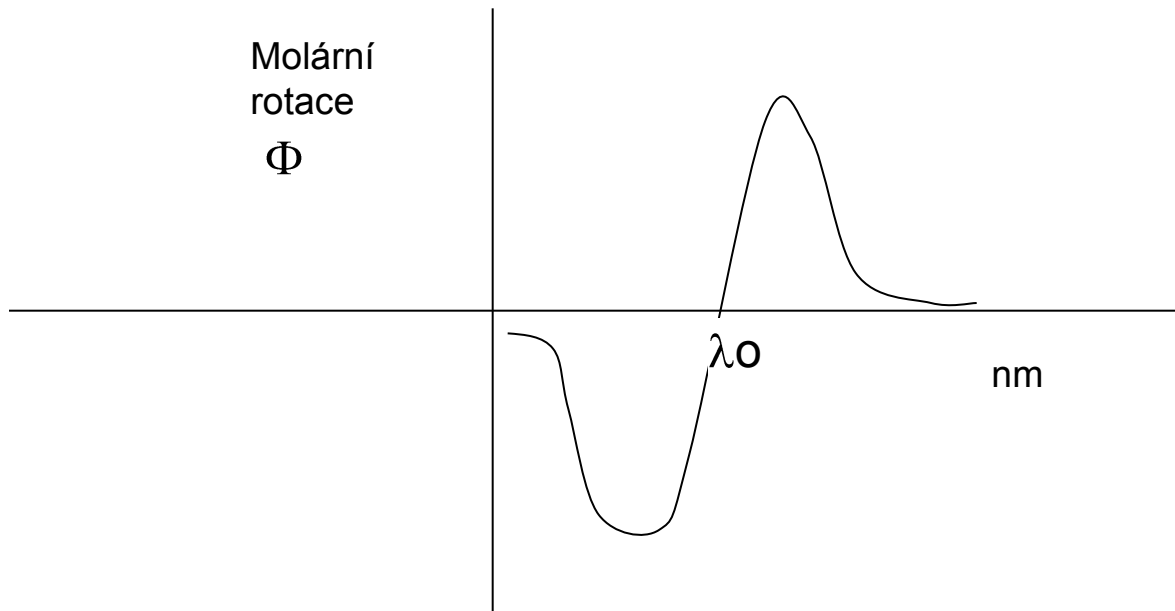
Obr. 3.95 Schematické uspořádání spektropolarimetru s mechanickou nulou (*A*) a elektrickou kompenzací (*B*)

M – monochromátor, *P* – hranolový polarizátor s modulátorem *D*, *K* – kyveta, *N* – servomotorem nastavitelný analyzátor, *T* – fotonka, *Z* – zesilovač, *F* – modulační Faradayova cela na střídavý proud, *C* – kompenzační Faradayova cela, *A* – pevný analyzátor, *R* – detektor

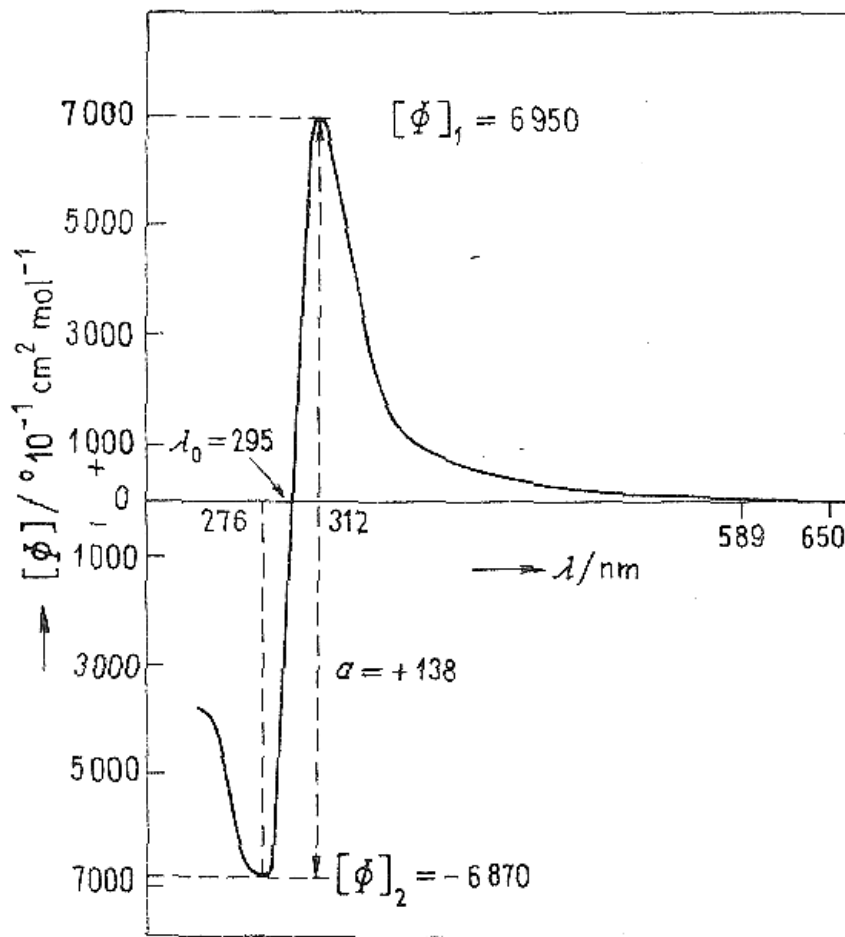
ORD

Spektra ORD (optická rotační disperze)

Pozitivní Cottonův efekt

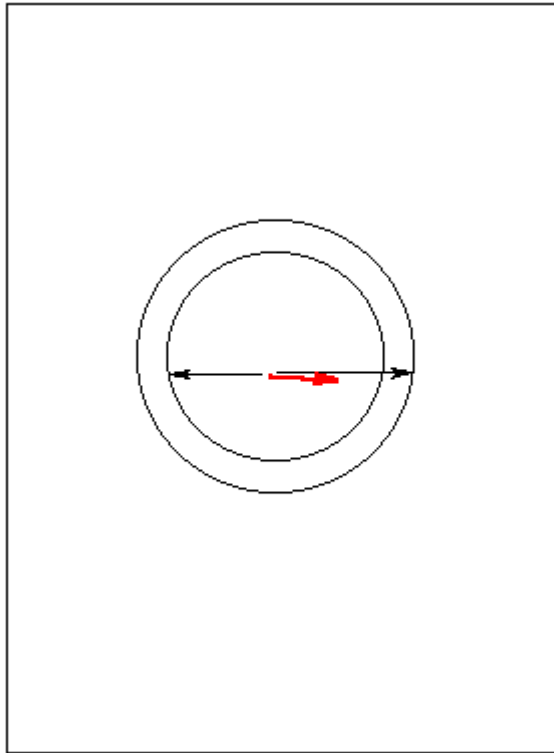
ORD

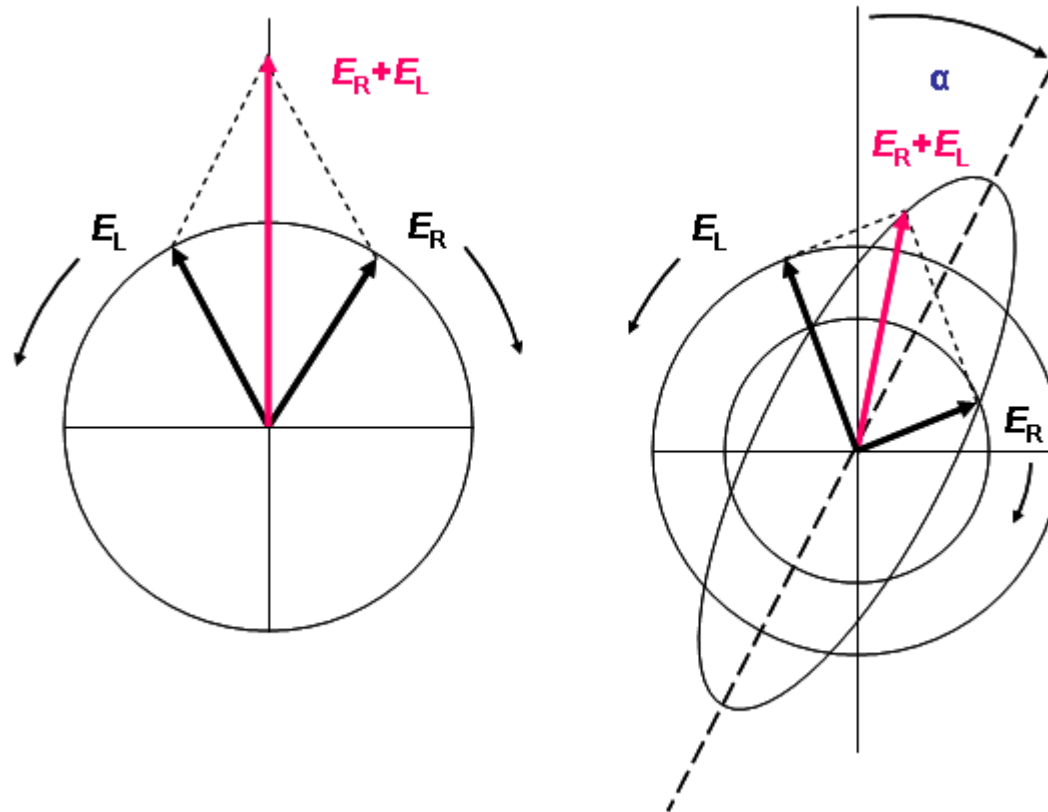
Obr. 3.97 Spektrum ORD s pozitivním Cottonovým efektem pro 3-β-hydroxy-5-α-androstan-17-on (význam symbolů v textu)

Chiroptické metody – CD

$$\epsilon_R \neq \epsilon_L$$

Chiroptické metody – CD

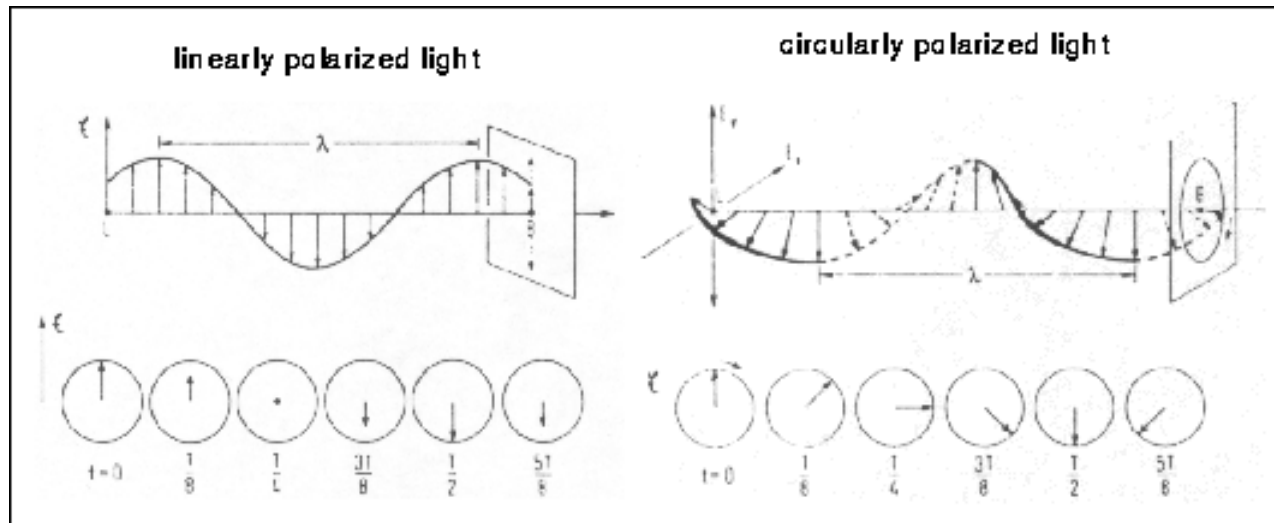

Cirkulární dichroismus

Cirkulárně polarizované světlo

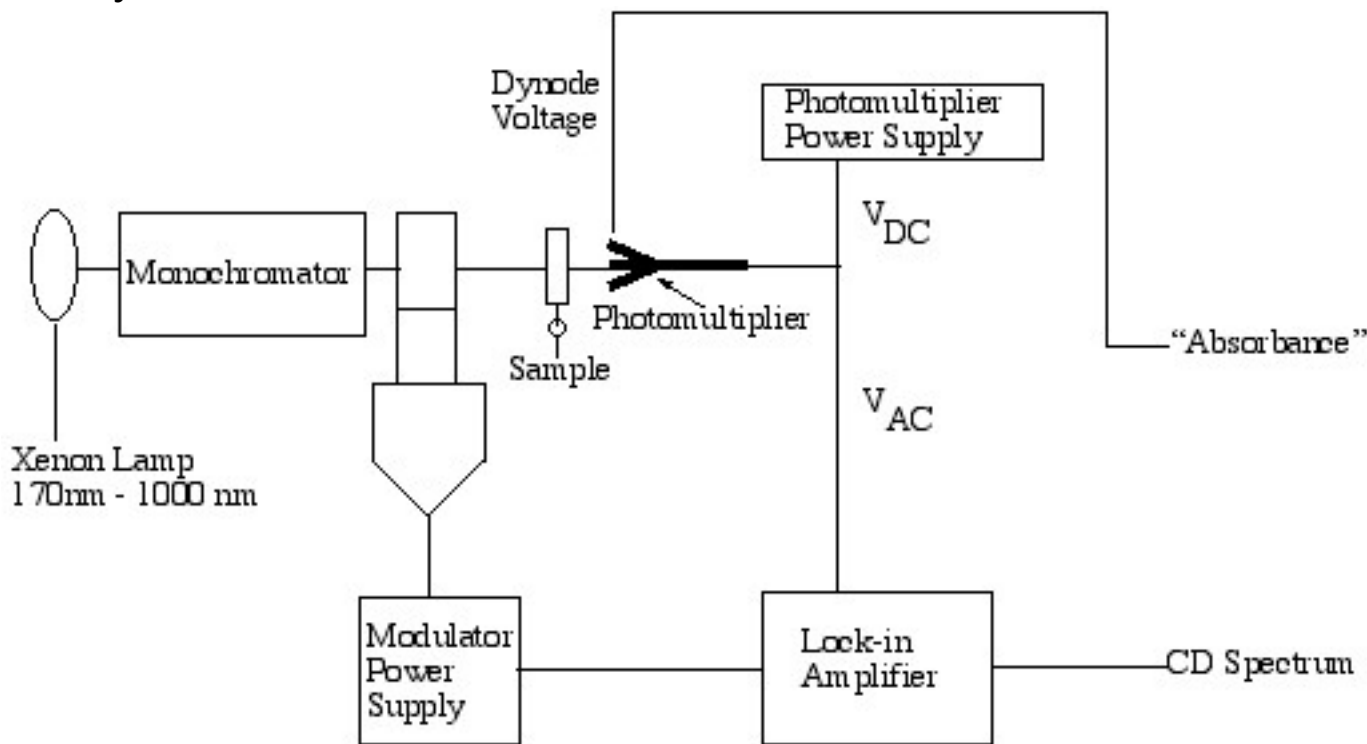
Různá absorpance pro levou a pravou složku (chirální chromofor)

$$\epsilon_R \neq \epsilon_L$$

Cirkulární dichroismus

Přístrojové vybavení - CD

The CD spectrometer

Chiroptické metody

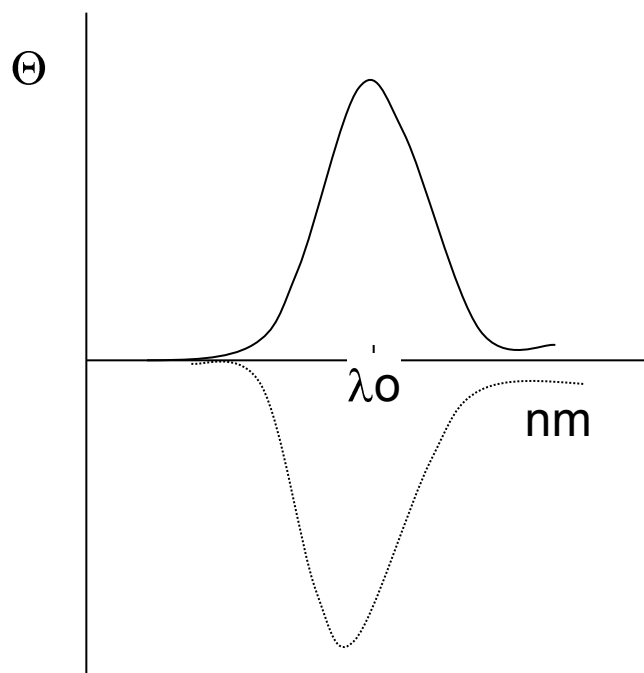

Chiroptické metody

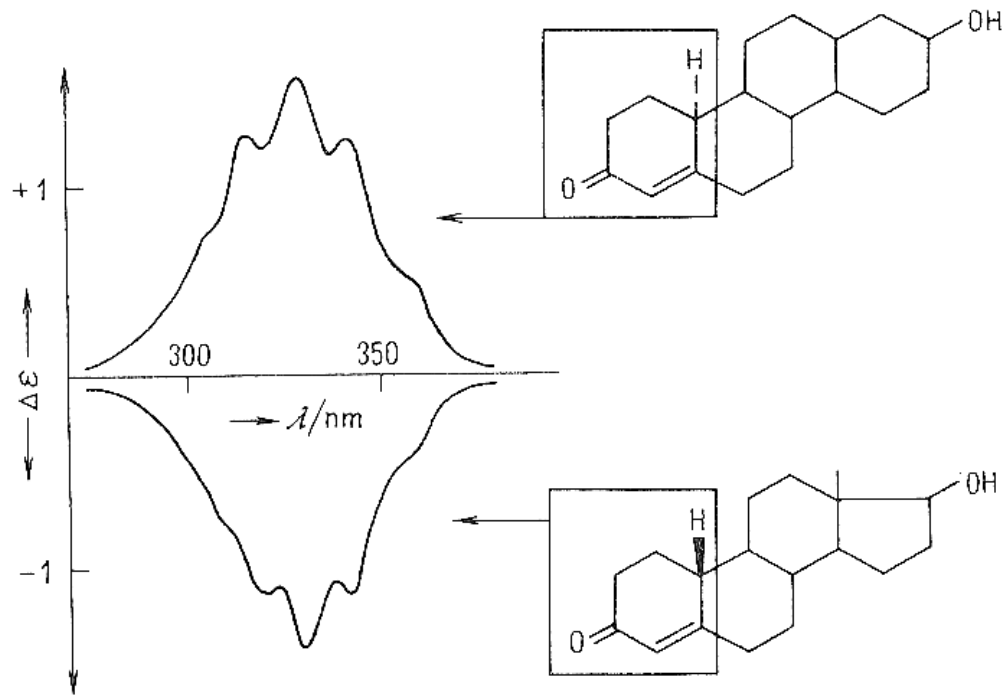
Elipticita

$$\Theta = 3298 (\epsilon_L - \epsilon_R) = 3298 \cdot \Delta\epsilon$$

Spektrum CD: $\Theta = f \Delta\epsilon$

CD spektra – Cottonův efekt

Obr. 3.98 Spektra CD dvou ketonů lišících se od sebe okolím křovonylové skupiny a dvojně vazby (v rámečku), a to polohou vodíkových atomů pod nebo nad rovinou molekuly

CD spektra

CD spektra proteinů – UV oblast

-**peptidová vazba** (190 – 230 nm)

$n \rightarrow \pi$ nevazebné elektrony karbonylu, 220 nm

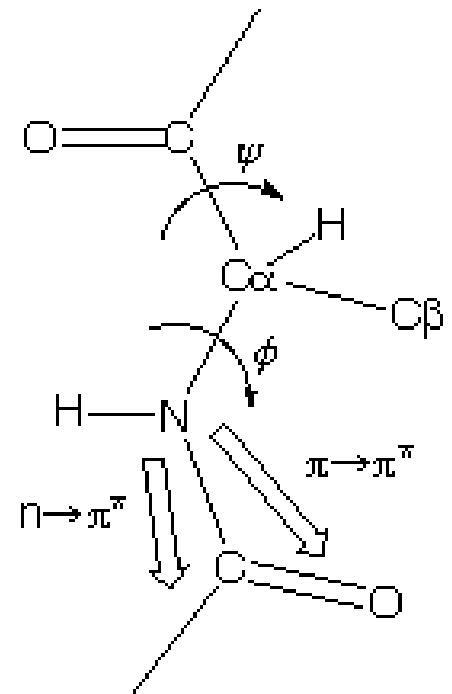
$\rho \rightarrow \pi$, π elektrony karbonylu, 190 nm)

Intenzita a energie přechodů závisí na úhlech

boční řetězce aminokyselin

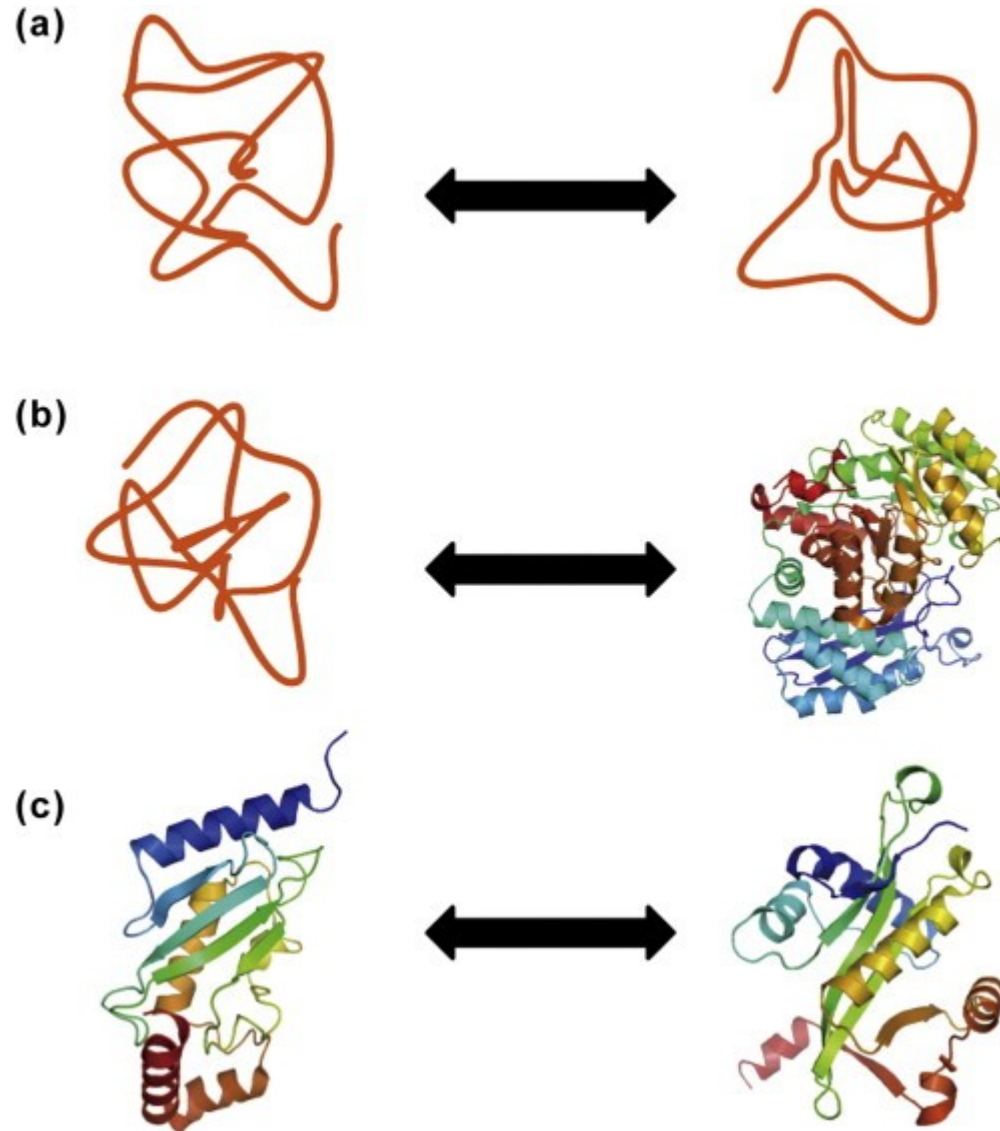
(Phe, Tyr, Trp, disulfidy > 230 nm)

Podmínky: koncentrace 0.2 – 0.5 mg/ml

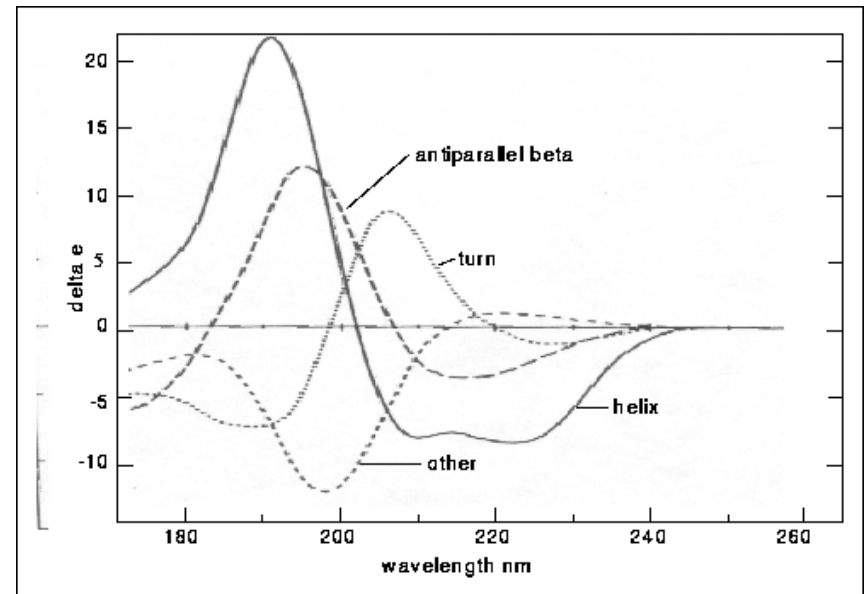
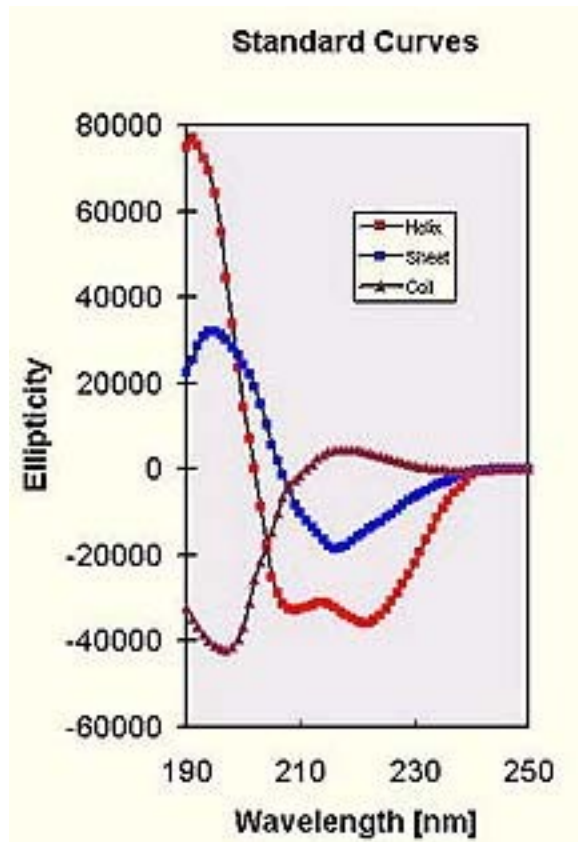
CD spektra

- CD spektra proteinů
  - vliv struktury
- Terciární
  - Pravidelné
  - Náhodné klubko
  - Priony
  - Interakce – sledování
  - DNA/RNA/protein rozpoznání
  - Modulace specificity/affinity vazby
  - Zhutnění molekuly
  - Aktivace štěpením

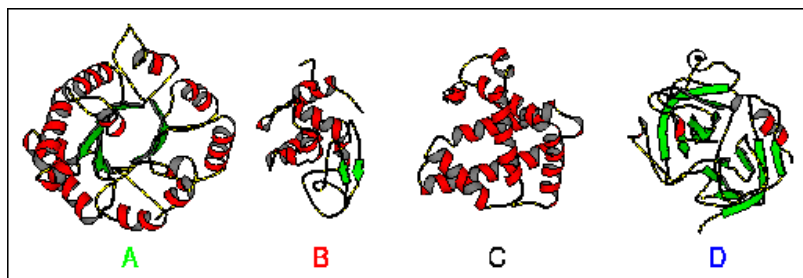
Chiroptické metody

CD spektra α -helixu. β -skl.listu, smyčky, náhodného klubka

Chiroptické metody

Spektra reálných proteinů

A triosofosfátisomerasa:

H:0.52, S:0.14, T:0.11, O:0.23

B: lysozym

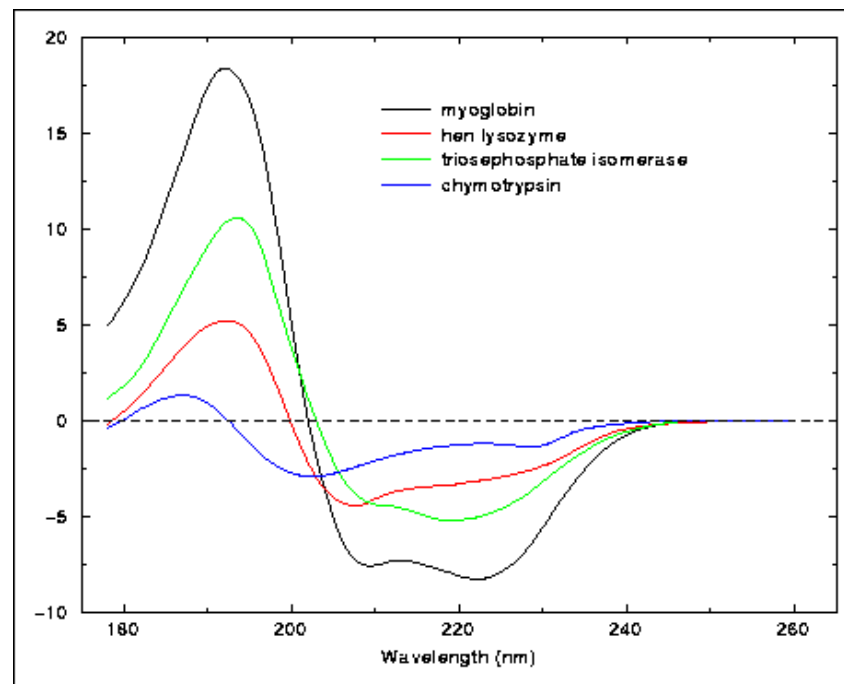
H:0.36, S:0.09, T:0.32, O: 0.23

C: myoglobin

H:0.78, S:0, T:0.12, O:0.10

D: chymotrypsin

H:0.10, S:0.34, T:0.20, O:0,36

Chiroptické metody

Měření CD spekter proteinů

náhodné klubko

poly-L-lysin při pH 7.0, (Pro-Lys-Leu-Lys-Leu)_n, slabá iontová síla

α-helix

poly-L-lysin při pH 10.2, nebo myoglobin

β-skl. list

poly-L-lysin při pH 11.2 , zahřátí na 50°C, ochlazení, nebo (Lys-Leu)_n v 0.1 M NaF při pH 7

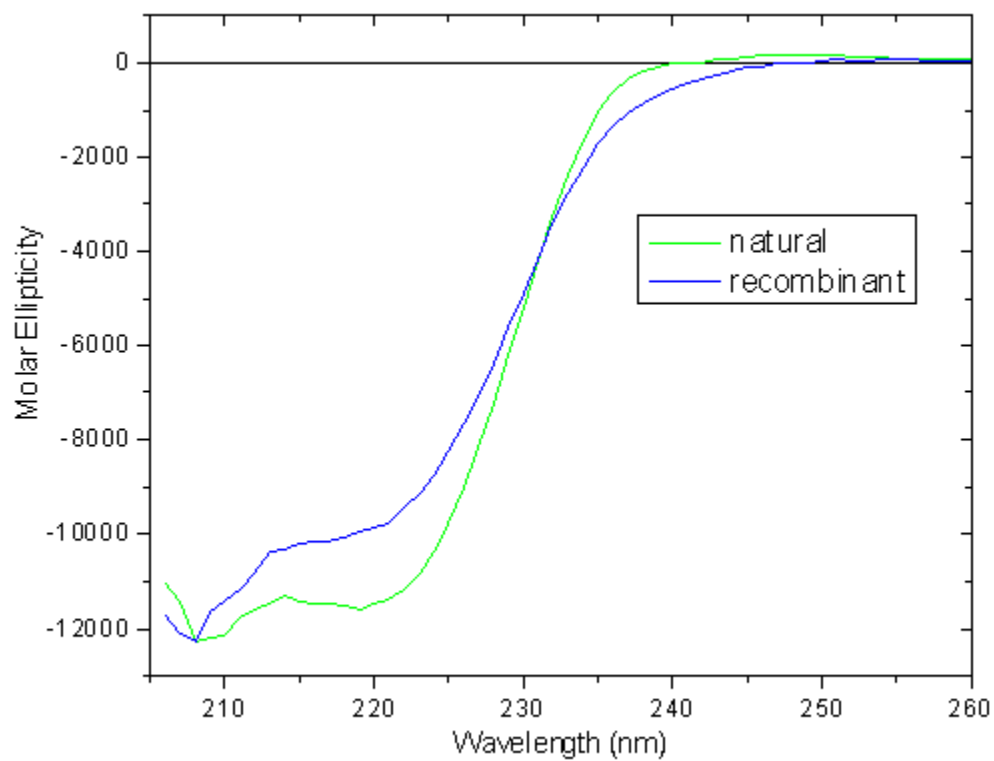
Spektrum neznámého proteinu

$$\Theta(\lambda) = f_{\alpha} \Theta_{\alpha}(\lambda) + f_{\beta} \Theta_{\beta}(\lambda) + f_{RC} \Theta_{RC}(\lambda)$$

kde $\Theta_{\alpha}(\lambda)$, $\Theta_{\beta}(\lambda)$ a $\Theta_{RC}(\lambda)$ jsou hodnoty získané z referenčních bílkovina f frakce.

Chiroptické metody

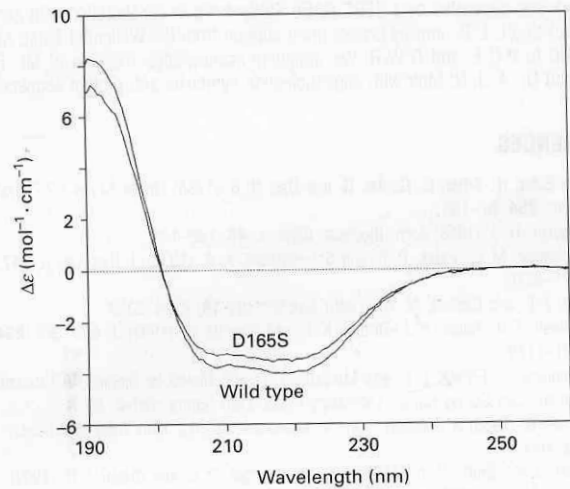
Použití metody: CD spektrum mutantního proteinu

Chiroptické metody

Použití metody: CD spektrum mutantního proteinu

Figure 2 Far-u.v. c.d. spectra of wild-type and D165S mutant GDHs

Spectra were recorded at 20 °C in 0.1 M potassium phosphate, pH 7.0. The protein concentration was 1.5 mg·ml⁻¹ and the cell path length was 0.1 mm.

Table 1 Kinetic parameters of mutant and wild-type (WT) GDH

K_m and V_{max} are the apparent Michaelis constants and maximal velocities. Units for K_m for NADH are μM ; for 2-oxoglutarate and ammonium they are mM. ND, could not be determined.

	K_m		V_{max} ($\mu\text{mol}\cdot\text{min}^{-1}\cdot\text{mg}^{-1}$)	
	WT	D165S	WT	D165S
NADH	10.8 ± 0.7	9.7 ± 2.2	125 ± 2	0.144 ± 0.008
2-Oxoglutarate	0.31 ± 0.05	0.29 ± 0.06	191 ± 10	0.141 ± 0.010
Ammonium	61.1 ± 11.9	ND	296 ± 21	ND

Asp165 náhrada za Ser

Spektra velmi podobná – při mutaci nedochází k podstatné změně struktury proteinu